

Flüvyal depolanma¹

- Yatakta depolanma,
- Taşkınovasında depolanma
- Akarsu boyu varyasyonları

Depolanma

Akarsuyun gücünün sedimanı taşımaya yetmediği durumlarda depolanma gerçekleşir. Akarsuyun taşıma kapasitesinin üzerinde ani sedimanı girişi veya enerji kaybı olduğunda depolanma kaçınılmazdır. Akış kapasitesinde bir azalma olduğu zaman büyük parçalardan başlamak üzere depolanma başlar. Depolanma için gerekli koşullar şöyle özetlenebilir (Charlton, 2008; Doğan, 2012):

- Bir akarsu yatağında genişleme sonucunda ıslak kesit büyüyüp, hız azaldığında,
- Debi, düşük yağış periyodunu takiben azaldığında veya önemli sızma olduğunda,
- Eğimin yerel veya aşamalı olarak kanal boyunca azalması sonucunda ortalama akış hızının azalması durumunda,
- Taşkınlar esnasında taşkınovası yüzeyinde artan pürüzlülük nedeniyle hızın azalması sonucunda,
- Akımın kollara ayrılmasıyla,
- Akım önünde oluşan engeller sonucunda olabilir.

Yatak (kanal) depoları

Kanal depoları, kanal-bar ve kanal-dolgu sedimanlarından oluşur ve kanal içerisindeki akarsuyun aktivitesini kaydeder (Bridge, 2005). Örgülü akarsularda yatak yükü, kanalda kum veya çakıl barları olarak depolanır ve düşük su seviyesinde yüzeyde görülür. Kaba yük, yatağın

¹ Bu ders notu akademik ve herhangi bir ticari kaygı taşımamaktadır ve yalnızca DTCE Coğrafya Bölümü Flüvyal Jeomorfoloji dersinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Alıntı yapılan kaynaklar 14. konunun sonunda verilmiştir.

en derin kesiminde taşınır. Menderesli akarsularda yatağın yanlarındaki dış bankta aşınma ve iç bankta birikme olması nedeniyle, kanal yanal olarak yer değiştirmeye başlar. İç bankta oluşan bu depo, burun seti olarak adlandırılır (Allen, 1964, 1965). Burun seti deposunda görülen yukarı doğru tane küçülmesi nedeniyle kaba materyal ve oluşan büyük ölçekli çapraz tabakalanma altta, akışın yavaşlaması nedeniyle, ince materyalden oluşan ripıllı küçük çapraz laminalanma setleri üste yakın kesimde görülür. Kanal göç ettiği zaman, burun setinin üst bölümü taşkın sedimanlarıyla kaplanır ve taşkınovasının kenarı halini alır (Nichols, 2007; Doğan, 2008).

Taşkınovasında Depolanma

Taşkın dönemlerinde asılı sedimanlar taşkınovasında birikir. Bu birikme yanal ve düşey olarak gerçekleşir. Sedimanlarda boylanma ve derecelenme görülür. Birikme taşkınovasında banküstü depoları, leve, ard bataklık, krevas yelpazeleri ve kopmuş menderes ortamlarında gerçekleşir. Taşkın sıklığı ve büyüklüğüne bağlı olarak taşkınovası deposu düşey yönde büyür.